

NOVI: Nationale Omgevingsvisie

In de Omgevingswet is bepaald dat het Rijk, provincies en gemeenten ieder afzonderlijk een omgevingsvisie maken: een strategische langetermijnvisie voor de gehele fysieke leefomgeving. Zo'n visie gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Een belangrijk onderwerp voor de drinkwatervoorziening dus. Vewin is daarom ook verheugd dat de minister de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) zal opnemen als nationaal belang.

Het Rijk is bezig met het opstellen van de Nationale Omgevingsvisie, beter bekend als NOVI. De NOVI formuleert de nationale belangen en de belangrijkste plannen en ambities voor de inrichting van Nederland op de lange termijn, de periode 2030-2050. Op dit moment zijn er verschillende visies voor onderdelen van de fysieke leefomgeving. De NOVI zal huidige nationale plannen, zoals het Nationaal Waterplan, vervangen.

Een omgevingsvisie vormt één geheel met andere instrumenten voor de leefomgeving, de algemene regels, de programma's, de omgevingsverordening, het omgevingsplan en de omgevingsvergunning.

Doorwerking

De NOVI moet helderheid geven over de rol die de rijksoverheid voor zichzelf ziet in de fysieke leefomgeving. Het document is bin-

dend voor het Rijk, maar heeft ook doorwerking naar de visies van decentrale overheden. Na de zomer zal minister Ollongren (BZK) de hoofdlijnen van de visie schetsen, waarna de ontwerp-NOVI eind 2018 naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. De NOVI zal in 2019 worden vastgesteld. Keuzes die in de NOVI worden gemaakt, zullen vervolgens in de uitvoering tot uiting komen, in investeringsbeslissingen, programma's en in regelgeving. Parallel aan het Rijk zijn veel gemeenten en provincies ook bezig met het opstellen van hun omgevingsvisies, de GOVI's en POVI's.

Startnota: prioriteiten

Het ministerie heeft begin 2017 een startnota 'De opgaven voor de Nationale Omgevingsvisie' naar de Tweede Kamer gestuurd. In een brief aan de Tweede Kamer van 13 april 2018 gaat de minister nader in op de vier prioriteiten uit de startnota: duurzaam economisch groeipotentieel voor Nederland; ruimte voor de klimaat- en energietransitie; sterke, leefbare en klimaatbestendige steden en regio's met voldoende ruimte om te wonen, werken en bewegen; toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied. Water en milieukwaliteit zijn benoemd als doorsnijdende thema's.

Keuzes

De minister geeft aan dat er tegenstrijdige belangen bestaan in de fysieke leefomgeving en dat ze in de NOVI nadrukkelijk keuzes wil maken. In de NOVI worden nationale belangen aangewezen. Aan de nationale belangen wordt aan de voorkant bescherming geboden. Dit is richtinggevend voor andere overheden, zonder in hun bevoegdheden te treden.

Duurzame veiligstelling

De openbare drinkwatervoorziening is een belangrijke factor als het gaat om ruimtelijke inrichting van ons land. Op veel gebieden raken de belangen van de drinkwatervoorziening aan die van andere gebruikers van de ruimte en water. Vewin vindt het belangrijk dat de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening in de NOVI opgenomen wordt als nationaal belang met zorgplicht voor overheden. Ontwikkelingen zoals klimaatverandering, de toenemende druk op de boven- en ondergrondse ruimte, en een toenemende vraag naar drinkwater hebben effect op de drinkwatervoorziening. Om de goede drinkwaterkwaliteit, nu en in de toekomst, te kunnen blijven garanderen, is bescherming van de infrastructuur en drinkwaterbronnen (grond- en oppervlaktewater) noodzakelijk.

Drinkwatervoorziening: nationaal belang

Op 18 april heeft de Tweede Kamer met minister Ollongren gesproken over de Nationale Omgevingsvisie. Jessica van Eijs (D66) heeft een pleidooi gehouden voor het opnemen van de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als nationaal belang in de NOVI. Carla Dik-Faber (CU) sloot zich daarbij aan.

Minister Ollongren gaf aan dat ze de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening zal opnemen als nationaal belang in de NOVI. Het nationale belang is ook benoemd in de Beleidsnota Drinkwater en ontwerp Structuurvisie Ondergrond. De minister stelde dat het een rijkstaak is met een zorgplicht vanuit de Drinkwaterwet. Dit is ook als zodanig teruggekomen in de Omgevingswet. Vewin is blij met de inzet van de minister en is graag betrokken bij de uitwerking ervan.

Doorwerking decentrale omgevingsvisies

De drinkwatervoorziening is een publieke, wettelijke taak met een zorgplicht voor de overheid. Hierbij hoort ook uitwerking in de vorm van nationale bescherming voor de lange termijn. Overheden zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de bronnen voor de drinkwatervoorziening. Op grond van de Omgevingswet worden meer bevoegdheden gedecentraliseerd. Bescherming van de drinkwatervoorziening op nationaal niveau moet ook doorwerken in de provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies. Het drinkwaterbelang dient vroegtijdig in planvorming of vergunningverlening te worden betrokken, op nationaal en decentraal niveau.

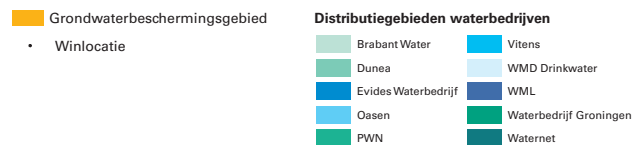
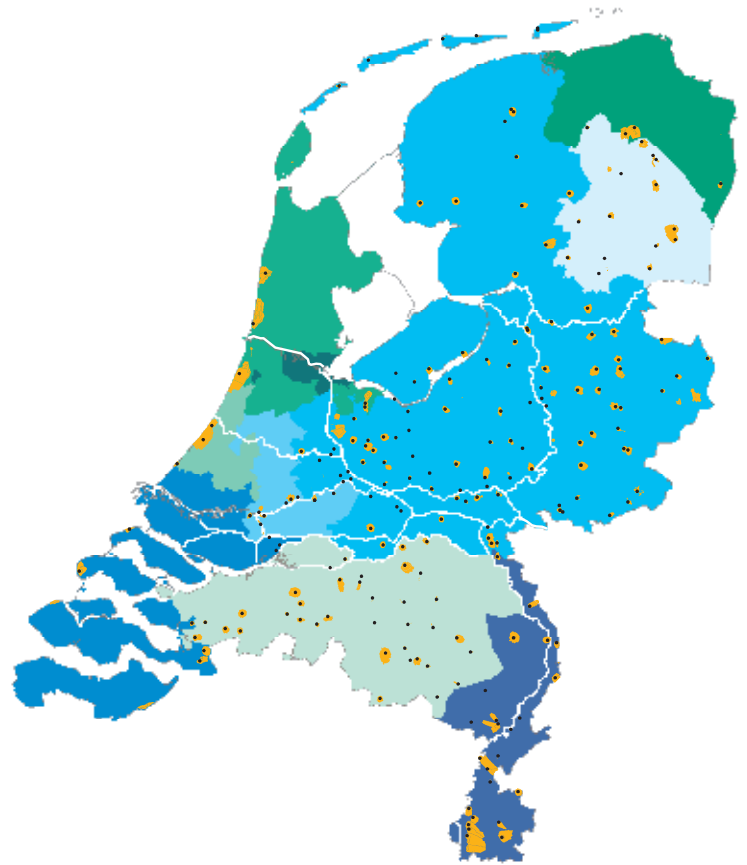
Minister Kaja Ollongren, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

MINISTER: 'IK NEEM DE DUUR-
ZAME VEILIGSTELLING VAN DE
DRINKWATERVOORZIENING ALS
NATIONAAL BELANG OP IN NOVI.'

Bronnen onder druk

De openbare drinkwatervoorziening is een publieke nutsfunctie, die nauw samenhangt met de volksgezondheid, en moet daarom goed ingebed zijn in onze maatschappij en ruimtelijke inrichting. De drinkwaterbedrijven garanderen uitstekende kwaliteit van het drinkwater, maar hier zijn steeds meer zuiveringsinspanningen voor nodig vanwege bedreigingen van de drinkwaterbronnen.

Grond- en oppervlaktewater als bron voor drinkwater staan onder druk, onder andere door mest en gewasbeschermingsmiddelen vanuit de landbouw, bodemverontreinigingen, (dier)geneesmiddelenresten en industriële stoffen. Om de goede drinkwaterkwaliteit ook in de toekomst te kunnen blijven garanderen, is bescherming van onze huidige en toekomstige bronnen essentieel. Concreet betekent dat zorg dragen voor een toereikend beschermingsbeleid door overheden, waarbij ook de kansen voor ruimtelijke ontwikkelingen naar voren komen, het organiseren van adequate handhaving en toezicht en het tijdig betrekken van het drinkwaterbedrijf bij (planologische) ontwikkelingen met mogelijke risico's voor drinkwaterbronnen. Ook voldoende ruimte onder- en bovengronds voor aanleg, beheer en vervanging van leidingen en het geven van meer (ruimtelijke) bescherming aan (essentiële) drinkwaterleidingen is van belang.

(KWR, 2017)

‘DRINKWATERBELANG VROEG- TIJDIG IN PLANVORMING OF VERGUNNINGVERLENING BETREKKEN’

Oppervlaktewater

Circa 40% van ons drinkwater wordt gemaakt uit oppervlaktewater. In de NOVI moet helder worden gemaakt welke oppervlaktewateren, nu en in de toekomst, ook een drinkwaterfunctie (kunnen) hebben, zodat hier rekening mee gehouden wordt bij het toestaan van andere activiteiten of lozingen. Drinkwaterbedrijven met oppervlaktewater als bron hebben regelmatig te maken met innamestops. Om de goede drinkwaterkwaliteit in de toekomst te kunnen blijven garanderen, is bescherming van onze bronnen essentieel en moet in de NOVI de zorgvuldige afweging gemaakt worden welke activiteiten mogelijk zijn. In de praktijk betekent dat soms uitsluiting van activiteiten, maar de drinkwatervoorziening kan ook goed samengaan met andere functies. Denk bijvoorbeeld aan de waterwinning in de duingebieden waar drinkwaterbedrijven ook natuurbeheerder zijn.

Grondwater

Ook in de ondergrond doet het vraagstuk van verdeling van de schaarse ruimte zich voor, of het nu gaat om waterwinning en olie- en/of gaswinning, of om de ruimtevraag van energieopslag en geothermie. Grondwater als bron voor drinkwater wordt gewonnen in ongeveer 200 waterwingebieden. Het is goed om te onderzoeken hoe de verschillende functies gecombineerd kunnen worden in de drukke ruimte. In gebieden waar de functies niet samengaan, zijn ruimtelijke keuzes noodzakelijk. In de concept Structuurvisie Ondergrond (STRONG) zijn toekomstige mijnbouwactiviteiten uitgesloten in de waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en boringvrije zones rondom bestaande winputten. In de NOVI moet opgenomen worden hoe de huidige en toekomstige beschikbaarheid van schoon grondwater geborgd wordt in relatie tot de ontwikkelingen in de ondergrond.

Kustpact als voorbeeld

De minister noemt het Kustpact als voorbeeld voor de manier waarop in de NOVI nationale belangen geborgd kunnen worden en opgaven in gezamenlijkheid kunnen worden opgepakt. In het Kustpact is onder andere bepaald dat drinkwatervoorziening en natuur randvoorwaardelijk zijn voor nieuwe bebouwing.